

EXPUNERE DE MOTIVE

Întârzierea transpunerii în dreptul național a prevederilor Directivei 95/46/EC a Parlamentului european și a Consiliului, referitoare la protecția persoanelor fizice în privința prelucrării datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, constituie un obstacol important în închiderea negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană. Această directivă a fost supusă *screening*-ului sub două capitole: Capitolul 3—*Libera circulație a serviciilor* și Capitolul 19 — *Telecomunicații și tehnologia informației*.

Proiectul de Lege privind protecția persoanelor în cadrul prelucrării datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date își propune să creeze un cadru normativ, care să permită adoptarea ulterioară a unor reglementări cu caracter sectorial aflate în concordanță cu principiile directoare ale acestui cadru.

Astăzi, se recurge din ce în ce mai des la prelucrarea datelor cu caracter personal, în diferite domenii de activitate. Sistemele de prelucrare a datelor sunt în mod incontestabil în slujba individului. Ele trebuie să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în special dreptul la viață privată, și să contribuie la progresul economic și social, dar și la ameliorarea condițiilor de viață ale indivizilor.

Considerând că România poate să își aducă contribuția la dezvoltarea pieței interne a comunității, în perspectiva viitoarei aderări, este necesar ca libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor să fie stabilită pe baza principiilor comunitare, care impun nu numai ca datele cu caracter personal să circule liber între state, dar și ca drepturile fundamentale ale persoanelor să se bucure de un nivel adecvat de protecție.

Diferențele existente între state în privința nivelului de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale în cadrul prelucrării datelor cu caracter personal sunt de natură a împiedica transmiterea acestor date din teritoriul unui stat către acela al altui stat. Acest fapt constituie un serios obstacol în desfășurarea unei serii de activități economice la scară internațională, poate denatura jocul concurenței și poate împiedica autoritățile administrației publice să conlucreze în mod eficient.

Înlăturarea acestor discrepante, mai ales față de statele membre ale Uniunii Europene, trebuie să se facă prin adoptarea unui cadru normativ pe deplin armonizat cu principiile comunitare, care recunosc totodată valoarea normelor de protecție a drepturilor fundamentale conținute în instrumentele adoptate de Consiliul Europei. În acest sens, proiectul de lege propus își însușește pe deplin imperativele Convenției Europene a Drepturilor Omului și pe cele ale Convenției nr. 108 din 28 ianuarie 1981, privind protecția persoanelor față de prelucrarea automată a datelor cu caracter personal.

Legea propusă este destinată a se aplica prelucrării datelor personale efectuate în tot sau în parte prin mijloace automate, precum și prelucrării prin alte mijloace decât

cele automate, a datelor cu caracter personal care fac parte dintr-un sistem organizat de evidență, sau care sunt destinate a fi incluse într-un asemenea sistem. Sunt excluse de la aplicarea unora dintre articolele legii prelucrările de date cu caracter personal efectuate de serviciile de informații ale statului român, în măsura în care aceste prelucrări sunt necesare pentru îndeplinirea obligațiilor lor stabilite prin lege. O serie de articole nu se aplică prelucrărilor de date cu caracter personal realizate de autoritățile publice în vederea îndeplinirii atribuțiilor lor de poliție administrativă și judiciară.

Prelucrarea datelor cu caracter personal trebuie să respecte anumite criterii de calitate și de legitimitate, stabilite de directivă și preluate ca atare în proiectul de lege. A fost așezat la locul care i se cuvine principiul potrivit căruia prelucrările de date personale nu pot fi efectuate decât dacă persoana vizată și-a dat în mod expres consimțământul. O serie de excepții de la acest principiu, legate de interesele vitale ale persoanei, de respectarea unor obligații contractuale sau legale, de aducerea la îndeplinire a unor măsuri de interes public sau ale autorităților publice, și-au găsit, de asemenea, consacarea.

La nivel de principiu este enunțată și interzicerea prelucrării datelor cu caracter personal legate de originea rasială sau etnică, convingerile politice, religioase, filozofice sau de altă natură, apartenența sindicală, precum și a datelor privind sănătatea sau viața sexuală. Acest principiu este susceptibil la rândul său de o serie de excepții, dintre care cele mai importante se referă la consimțământul persoanei vizate, la protecția intereselor vitale ale acesteia, la realizarea unor scopuri de medicină preventivă, de stabilire a diagnosticelor și administrare a îngrijirilor medicale. Prin lege specială se pot stabili și alte excepții, în scopul realizării unui interes public important și sub rezerva respectării garanțiilor prevăzute de prezentul proiect de lege.

De asemenea, au fost reglementate și prelucrările de date cu caracter personal privind starea de sănătate. Prelucrarea acestei categorii de date poate fi efectuată numai de către sau sub supravegherea unui cadru medical, cu condiția respectării secretului profesional. Au fost prevăzute și alte condiții speciale în care se poate efectua prelucrarea acestor date, printre care și necesitatea de a obține autorizația autorității de supraveghere dacă prelucrarea se face în scopul protejării intereselor vitale ale altor persoane decât cea vizată.

Au fost stabilite drepturile persoanei ale cărei date sunt prelucrate, precum și obligațiile corelative ale celui care efectuează prelucrarea. Cele mai importante drepturi se referă la informarea persoanei vizate, la accesul acesteia la datele ce sunt prelucrate, la posibilitatea de a se opune în orice moment, din motive întemeiate și legitime legate de situația sa particulară, ca datele care o vizează să facă obiectul unei prelucrări, cu excepția cazurilor în care există dispoziții legale contrare. De asemenea, orice subiect are posibilitatea de a se opune prelucrării datelor care îl privesc, dacă operatorul intenționează să efectueze prelucrarea în scop de prospectare a pieței.

Unele drepturi ale persoanelor vizate pot face obiectul unor limitări, atunci când prelucrarea datelor se efectuează exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice.

Prelucrarea datelor cu caracter personal trebuie să se desfășoare în deplină confidențialitate și securitate. În sarcina operatorilor au fost impuse obligații corespunzătoare pentru materializarea acestor principii.

Legea propusă stabilește condițiile în care poate opera transferul către un alt stat al datelor cu caracter personal, date care sunt pe cale a fi prelucrate sau care se intenționează a fi prelucrate după transfer. Acest transfer poate avea loc numai în condițiile în care nu se încalcă legea română, iar statul de destinație prevede un nivel de protecție cel puțin egal cu cel oferit de legea română.

În vederea monitorizării și controlului activităților de prelucrare a datelor personale, se constituie autoritatea de supraveghere, ale cărei atribuții vor fi exercitate de Avocatul Poporului, ca instituție cu îndelungată practică în domeniul apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, care îndeplinește cerințele de independență și imparțialitate cerute de Directiva 95/46/CE.

Avocatul Poporului, ca autoritate de supraveghere, este investit cu următoarele atribuții principale: primește și analizează notificările privind prelucrarea datelor cu caracter personal, anunțând, după caz, operatorul sau persoana împuternicită asupra rezultatelor controlului prealabil; autorizează prelucrările de date în situațiile prevăzute de lege; poate dispune, în cazul în care constată nereguli privind violarea dispozițiilor prezentei legi, suspendarea provizorie sau încetarea prelucrării datelor, ștergerea parțială sau integrală a datelor prelucrate precum și sesizarea organelor de urmărire penală sau intentarea unor acțiuni în justiție; păstrează și pune la dispoziția publicului registrul de evidență a prelucrărilor de date; primește plângeri, sesizări sau cereri de la persoanele fizice și comunică periodic solicitanților stadiul demersurilor întreprinse pentru rezolvarea acestora; efectuează investigații din oficiu sau la primirea unor plângeri sau sesizări; este consultată atunci când se elaborează proiecte de acte normative referitoare la protecția drepturilor și libertăților persoanelor în privința prelucrării datelor cu caracter personal; poate face propuneri privind inițierea unor proiecte de acte normative sau modificarea actelor normative în vigoare, în domenii legate de prelucrarea datelor cu caracter personal; formulează recomandări și avize asupra oricărei chestiuni legate de protecția drepturilor și libertăților fundamentale în privința prelucrării datelor cu caracter personal, la cererea oricărei persoane, inclusiv a autorităților publice și a organelor administrației publice; cooperează cu autoritățile similare de peste hotare, în vederea asistenței mutuale, precum și cu persoanele cu domiciliul sau sediul în străinătate, în scopul apărării drepturilor și libertăților fundamentale ce pot fi afectate prin prelucrarea datelor cu caracter personal

Orice prelucrare de date cu caracter personal, precum și orice transfer de asemenea date în străinătate va face în mod obligatoriu obiectul unei notificări adresate Avocatului Poporului, ca autoritate de supraveghere. Dacă, pe baza notificării,

Avocatul Poporului consideră că prelucrarea prezintă riscuri pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate, poate dispune fie efectuarea unui control prealabil începerii prelucrării respective, cu anunțarea operatorului, fie interzicerea efectuării prelucrării.

Atunci când constată încălcări ale prezentului proiect de lege, Avocatul Poporului va cere operatorului să înceteze prelucrarea și va dispune măsurile necesare pentru repararea încălcărilor aduse drepturilor persoanelor vizate. În exercitarea atribuțiilor de autoritate de supraveghere, Avocatul Poporului poate solicita operatorului orice informații legate de prelucrarea datelor cu caracter personal și poate verifica orice document sau orice înregistrare în legătură cu aceste date.

Secretul de stat și secretul de serviciu nu pot fi invocate pentru a împiedica exercitarea drepturilor acordate prin prezentul proiect de lege Avocatului Poporului. Cu toate acestea, atunci când este invocată protecția secretului de stat sau de serviciu, Avocatul Poporului are obligația de a păstra secretul.

Avocatul Poporului, ca autoritate de supraveghere, poate cere operatorului care a prelucrat anumite date cu caracter personal să le modifice sau să le șteargă, atunci când prelucrarea nu s-a realizat în condițiile legii.

Împotriva dispoziției Avocatului Poporului, operatorul poate formula în termen de 30 de zile contestație la Tribunalul București.

Orice persoană are dreptul să adreseze o plângere Avocatului Poporului atunci când i s-au încălcat drepturile prevăzute de prezenta lege sau când există pericolul iminent ca aceste drepturi să-i fie încălcate, cu excepția cazurilor în care a fost deja sesizată instanța de judecată.

Legea conține și dispoziții prin care se conturează un regim sancționator sever, indispensabil unei protecții eficiente a drepturilor și libertăților fundamentale ale individului.

Având în vedere principiile care au stat la baza elaborării sale și conținutul prezentat, considerăm că proiectul propus satisface pe deplin imperativele de protecție a valorilor pe care și-a propus să le apere.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care îl supunem PARLAMENTULUI spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.74 alin.(3) din Constituția României.

